

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жаандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жаандармерије. Надештима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ЛИСТ УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Н. ДИМИТРИЈЕВИЋ

ТАСИНА ПИСМА.

БЕЧКА ПОЛИЦИЈА.

29.

Мислим, да сам напред поменуо, како постоји нарочита уредба за издавање *заграничних пасоша*. Још из те уредбе да као главно наведем: осем министара, посланика на страни, намесника (Staathalter), пасоше само још може потписати окружни начелник. Лице, које тражи пасош, мора испунити све своје обвезе према држави и општини. Аустријски пасош може добити само аустријски поданик. Са тога се, пре издавања пасоша, морају преко власти извидити све личне и породичне прилике молиоаче. При овом предходном извињању квартал се уверава: је ли тражилац пасоша оптужен за какво казниво дело; да нема противу њега, било по кривичној или грађанској части, каква осуда на извршењу; је ли платио све порезе, и је ли испунио своје војене обвезе; ако има породицу, онда да ову не оставља у сиротињи и невољи и т. д. — Ове тачке помињем овде нарочито са обзиром на нашу практику, како се у нас ради. Код нас може добити *загранични пасош* — ко год хоће. И може га добити од кога хоће. Има пуно страних поданика, који се служе српским *заграничним пасошима*. Стране власти, у више прилика, то знају и протестују само тада, када су та лица *богатија*. Ако наше пасоше има сиротиња, стране се власти чине томе невеште. А за то имају рачуна. Када такав сиромашак, са нашим пасошем, падне у њихову болницу на лечење, сав трошак око њега они наплате, преко министарства, од нашега санитета. Грдне новце сваке године плаћа српска држава страним државама за лечење страних поданика у туђој земљи. Стране се власти могу само смејати и ишчуђавати нашој глупости, али, на сваки начин, оне нити су позване нити им је у интересу, да чувају нашу касу. Желети је, да се нађе један министар полиције, који би хтео овој ствари поклонити пажњу, посао правилно упутити и тако санитетску касу, која је и иначе на пропасти, колико толико спасти, да бар Србин својом порезом не плаћа лечење странца у страначкој земљи!...

30.

Казао сам напред, да превентивној полицији пада у део и надзор над *религијама* и *религиозним друштвима*. Додаћу још, да се у томе погледу врши пуна строгост. Признате вере могу постојати, али непризнате — гоне се. И оне, које су признате, морају испуњавати пуно услова. Пре свега црквену управу могу састављати само аустријски поданици. Тако исто и свештеник мора бити њихов поданик, а уз то још лице особитога владања и морала. Власти се морају поднети спискови свију чланова са тачним означањем њихових породичних прилика. Свака радња, сваки покрет, мора бити власти означен и објашњен. У опште, полиција неограничено улази у сва друштва религиозна, прати их, и, ако нађе ма што зазорно, растура их. — Ово сам хтео нарочито да истакнем према приликама у нас. У Београду има пуно религиозних секата, о којима се ништа не зна. На штету вере православне, која је, уз храброст Србинову, одржала Србију кроз толике векове, —

у српској престоници, па и по Србији, имате пуно Назарена, нових богомољаца, имате неколико и разних религиозних општина, којима власти не само не знају чланове, него не знају ни да таква друштва постоје. Што је још најгоре, у таквим друштвима чланови су великом већином *странци* и *странци поданици*. Колико ово може да буде опасно за државу, у којој су, то не треба ближе да излажем. Ја мислим, да то може оценити и онај, који је само једном полицијску уредбу у рукама имао.... Него још нешто. Није само ово зло, што сам казао. Ове стране секте врше и *политичке улоге* код нас, на Истоку. Такве су религиозне општине поуздане помоћнице консулатима и посланствима. Разумите добро!... Сваки онај члан он је у исто време и орган консула или посланика. И још да вам кажем. Али добро да утувите. Имао сам неколико извињаја противу наших Назарена. И нашао сам, да су им из Пеште слате црне све књиге, прописи, упутства, а неки веле и *новци*... У колико ово последње стоји, није се дало до краја извињати, јер се увек налазио по неки *моћни*, да назарене заштити...

31.

Према оној ужасној деморализацији, која влада у Берлину и Паризу, Беч се још може похвалити својим *моралом*. У Паризу је женски понос свучен на калдрму. У близини севастопољског булевара гледао сам *бордеље*, у којима се девојке голе наге, без икаквога стида и срама, публици излажу. Једнога вечера био сам опет у орфеуму *Олимпији*, где долази отмена публика. У једној веселој сцени изађе играчица на бину и, после малогав увода, скиде се гола. Паризлије запљескаше овој појави, а Енглези са породицама поискаше из својих ложа, и на мах напустише орфеум. У Берлину опет педерастичка се раширила толико, да је има у свима редовима, докле се за Беч оваке појаве не могу изнети*.... У Бечу нема јавних завода за проституцију. Јавна женска живи за се, али опет под надзором полиције. Свака она мора имати књигу (Gesundheitsbuch) у коју се бележи лекарски преглед два пута недељно. Преглед врши квартални лекар. И то у кварталу бесплатно, а у стану проститујитке по такси. Квартални старешина има дужност, да овај лекарски преглед контролише, као и да иначе мотри на владање оваких женскиња. Ма да се непрестано понављају *наредбе* кварталнима да овако женскиње не сме мамити госте *Дубо* улицама, опет је сваки посетилац Беча могао на *Грабену* и *Кертнерштрассе*-у приметити: како му од часа на час, у пролазу мигну лепе црне или плаве бчи.... Има случајева, те понека лепа проститујитка хоће да се умеша у певачице, играчице и т. д. На то се обраћа пажња, те су сва овака друштва подвргнута полицијској контроли. За њих имају наро-

* Него изгледа да ће се и Беч устрећи скоро оваким појавама. Познат је процес *Тушлов*, што се прошле године расправљао пред судом. Туша је у своме стању подводно девојчице од 6—7 година. Хватао је и мамино децу из школа и приређивао састанке са људима од бољег положаја. Тако је за ова дела оптужен и аустријски мајор *Коста* — *Розети*, а са њим и *Др. Вајнбергер* и други... *Otto de Joux* у својој књизи: „Die Enterbten des Liebesglückes“, која је прошле године изашла у Лајпцигу, тврди, да у Бечу има на 18.000 *Homosexualis*...

прописе. Пре свега сви овакви певачи и певачице (Die Singspielhallen, Die Volkssänger, Die Musikproduktionen и т. д.) морају поднети власти списак свију својих чланова и показати садржину свију својих песама и игара, које мисле пред публиком изводити. Пази се на владање и понашање певача и играчица, и не трпе се неморална извођења. У Бечу, а то сам видео и у Берлину, на свима јавним забавама мора бити присутан чиновник полицијски. То је у интересу и реда и морала. И он има тога вечера, на томе месту, пуну власт: да забрани преставу, да прекине игру и т. д.... У последње време сав онај лепа, а лепа женски свет, бацио се у — певачице. Оне су прекриле све каване и јавне локале на западу. Са тога су и у Бечу постали врло штедљиви у давању дозвола на певачке и музикалне забаве. Пре свега према страним друштвима заузели су непријатељски положај. Страна се друштва не трпе. Колико се у овоме погледу тера далеко, да поменем само случај: да је званично забрањено свирање војној капели пражске хусарске регименте, која се је већ била кренула за Беч, да ту даје неколико концерата у једном од бечких етаблисана. То се учинило према војсци државе са којом је Аустрија и у савезу и особитом пријатељству!!! Није излишно што сам ово поменуо с обзиром на наше прилике. Србија је поплављена шванским певачицама. Нигде на јавним местима не чујете српску песму и свирку. И ове светске протуве грдан новац из земље износи. Рекао бих више пута: господо министри... не тражимо од вас каквих епохалних дела, давно су помрли људи, на које смо могли нешто рачунати, али бар — то можете — спасите нас ових блудница, па сте ипак учинили велико патријотско дело . . . . .

32.

Старајући се да спречи злочин, пре него се учини, бечка полиција обраћа нарочиту пажњу на *скитнице* (Die Landstreicher, Die Arbeitscheuen). Као скитница сматра се онај, који се ухвати без посла, који нема стално место становања и који не може да покаже одкуда живи. Казна је од 8 до 30 дана. У поновљеном случају до 3 месеца. После се предаје суду. Скитнице се после и протерују, али где год се упуте, на њих се тамо скреће надзор власти. Осем тога, осуђују и на рад у заводу, који смо на једном месту раније описали. Скитнице стављају и под *полицијски надзор*, али тај се врши под највећом контролом. Чим се смркне, осуђено лице долази у нарочите локале под кључ, али и о своме дневном бављењу мора показати тачно све прилике... Тако исто води се строги рачун о свима *отауштеним робџијашима*. Овака су лица под вечитим надзором полицијских органа, али се та пажња власти врши тако мудро и вешто да то оно лице не опажа; и ако хоће да се поправи, да га не вређа, него му је још углачан пут да се као покајник врати друштву. Осем тога, за бивше робџијаше оснивају се и приватна удружења, да онима који издрже казну, нађу одмах посла, да се о њима састарају, да их тако прихвате и помогну, те да их спасу од новог злочина. Овака хуманитарна друштва стоје у вези са полицијом, помажу је, и по извештајима, које предају јавности, види се, да је грдан број бивших робџијаша упућен на поштен рад и тако друштво *спасено* од нових беда и злочина... После тога, имају *варошку радионицу* (Das städtische Werkhaus) где бечка сиротиња добија рада. Ту се упућују они, који остану без крова и посла. Остају туна дотле, докле што не зараде, или докле не добију посла на другоме месту. Ту добијају стан и храну. Још им се сваки дан изјутра од 7—8 сахати држе предавања из школских предмета, истичући нарочито верску и моралну циљ... Недељом и празником та се предавања држе цело пре подне, и гледа се, испитивањем, да се сазна успех рада... Раденици у овоме заводу морају бити чисти, не смеју пити, морају радити; а казне се: одузимањем хране, зарадом, а неуреднога предају полицији, те га она после гони. У вези са овом установом стоји и *азил* (Das städtische Asyl) о коме сам већ напред нешто помињао . . . . .

33.

Носећи се бригом, да нико не остане без рада, бечка је полиција нарочито уредила питање о *слугама, служавкама* итд. У ред слугу они рачунају и келнере, маркере, кочијаше, келнерице, и у опште сву послугу. За њих постоји особена *пријавна листа*, са којом се јављају власти. Нарочити се надзор

води о томе: да се о сваком слуги или служавци знаде где је. Осем тога свако од њих мора имати своју *буквицу*, у којој се не само бележи: где је био слуга у служби и како се је владао, него где је сада; и ако је један дан био без службе, онда, где је и тај један дан провео. Нарочитих обзира имају према оној послуги, која дуго служи код једнога газде. За такве слуге, који још морају бити доброга владања и вредноће, уведене су *премије*, које износе до 150 фор. на једнога, и деле се на имецац царев. То је везано са извесном свечаношћу, тако да улива поноса и изазивље утакмицу. У колико на овај начин подижу поштину и вредну послугу, у толико више гоне оне, који такви нису. Неуредницама и лењима не дају се осврнути. Као што сам поменуо, имају у свом Meldungswesen добру установу, да знају свакога у прсте. Па онда им је лако контролисати: где је ко и шта ради. Беспослене и лење: или нагоне на рад, или апсе, па после онет терају на посао. Сиромас човек, залудан, још кад је у нужди, најлакше може пасти у искушење: да учини зло. А казао сам већ, да је нарочита брига полиције на западу уложена на то, да уклања и спречава зло, да се оно не догоди. (НАСТАВИТЕ СЕ).

У П У Т С Т В А

ЗА ИСЉЕДНИКЕ У КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА.

(НАСТАВАК)

в). О упадању на друге начине.

Осим побројаних начина, има још и других, при којима лупежи не упадају кроз врата и прозоре, нити пробијају зидове и подове. Ти начини су они, које они преко кровова и таванских басемака у нечије одаје упадају. Ти су начини истина доста ретки, али се ипак дешавају. Они су важни и због тога, што се у таквим приликама не остављају готово никакви трагови, који би могли дати повода сумњи. А то долази отуда, што ће ретко кад коме пасти у очи, да су врата од тавана баш онога јутра стајала отворена, када је крађа опажена, која је те ноћи и извршена. Међутим је то једна врло важна околност, коју ваља добро и савесно испитати, јер се обично држи, да таку крађу нико други није могао извршити, до једино неко од млађих из куће. Тако може неко од њих ни крив ни дужан да страда. У опште се може узети, да је процентално више окривљен неко млађи из куће, да је извесну крађу извршио, ма да у самој ствари он то није учинио. Сваком ће из сопственог искуства бити познато, да су се често неке покрађене ствари онет нашле, или да се доцније тек докучило, да их је неко други украо, а не млађи из куће, па које је с почетка сумња пала. Што обично на млађе из куће понајпре сумња пада, да су неку крађу извршили, то је са свим појмљиво. Јер, кад н. пр. нешто од драгоцености нестане, за коју је служавка знала где стоји, а међутим је она била само кратко време у тој кући, па је нису могли добро оценити, онда наравно, да ће на њу сумња пасти, да је она ту крађу извршила, а не ко други. У исто време покрађени обично не може себи да представи, да је и неко други могао знати, где је та драгоценост стајала, па да је могао неопажено ући и украсти је. На једној служавци остане сумња и њу доставе власти као крадљивицу. Ако исељдник одмах поверује достављачу и не поступи пажљиво и паметно, онда наравно, да и ствар испадне на штету служавкину, па ма она колико доказивала да нија крива.

Кад се, дакле, такви случајеви појаве, онда исељдник ваља на лицу места да констатује и ту околност, е да ли је допов могао како год кроз таван у дотичну одају ући и крађу извршити, па тек по том да настави даље своје трагање. Има једна прича, која до душе изгледа невероватна, али је ипак могућа. Тако се вели, да је једном један опачар, који је редовно у једној кући одаке чистио, ушао кроз сам оцак у ту кућу, и да је том приликом покрао све драгоцености које је у кући нашао, па по том да је онет неопажен кроз исти оцак умакао.

IV.

О кесарошким крађама.

Писати о крађама, које кесароши врше, не би значило ништа друго, до описивати једну грдну количину разних анегдота, прича, кесарошких биографија, страшних приповедака

и т. д., што би одиста у многоме било веома интересно, али што за иследнике не би ниуколико поучно било. Већина кесарошких угурсузулка и марифетлука, позната је готово свакоме. Али све врсте њихових крађа није лако докучити, пошто се о њима дознаје сасвим случајно, било услед недотупавности, или услед признања самога кесароша. Већи је део тих врста тајна, коју још нико није могао дознати, а с времена ће се дешавати још и више таквих кесарошких крађа, о којима ће тешко ко моћи тачног обавештења дати. Дозна ли се једном, на који начин они какву крађу врше, то треба онда на сигурно знати, да препредени кесарош неће више на тај начин таку крађу вршити, но да ће смишљати сасвим нов начин. А да ће он одиста пронаћи нов начин, то је сасвим сигурно, јер су баш кесароши најпрепреденији, најбистрији и највештији од свију других лопова. Ко није брз, присебан, окретан и нема оштар поглед, нити уме добро да оцењује људе, тај уопште неће бити кесарош, јер се баш те особине траже за њихов посао. Прави се кесарош „понио“ кад може публици, властима па чак и својим друговима да импонује његовим „новим начинима“, са којима он неку крађу извршује, а на које никад нико ни помислити није могао.

Најчувенији и најпознатији кесароши извршују неку крађу на један начин само један пут, или два пута, па онда одмах од њега одуштају и смишљају нови, само за то, да се и за онај први неби дознало. По себи се разуме, да је поступак при том увек један те исти т. ј. да се вазда достојанствено држе, или да изгледају наивни; да добро и пажљиво посматрају онога, кога имају намеру да покраду; да се тачно увере у ком цепу новац држи, и колико га од прилике има. Да би то лакше докучити могли, они га прате неприметно, на ако уђе у какву гостионицу, или какав дућан, они онда кроз прозор мотре, и на тај начин виде, кад овај извади повчаник ради плаћања, колико он новца може да има и где га држи. Кад све то дознаду и испипкају, онда вребају згодну прилику, да што лакше до цела дођу, поставе помагача на згодно место, на онда му вешто извуку жељени повчаник, и то понајчешће помоћу тако званих „маказа“ (тако то кесароши називају), које они сами од својих прстију направе.

Те тако зване „кесарошке маказе“ састоје се у овоме: што се кажипрст и средњи прет опруже, а остала три прста, која су за тај посао непотребна, чврсто на сам длан стисну. Са она два пружена прста, која кад се раставе изгледају као неке маказе, врше кесароши свој посао. Тако чине они само онда, ако је повчаник у оном цепу њихове жртве, из кога се он на тај начин може извући. При том послу поступају они врло полако и пажљиво тако, да врло ретко бива, да им то не испадне за руком. По себи се разуме, да се они у томе дуже времена вежбају тако, да је извезбани кесарош у стању на тај начин некоме и најтежу кесу да извуче. Стари и извезбани кесарош само ће онда почетнику саветовати, да нај начин кесе и повчанике извлаче, ако он има дугачке и узане руке. Поред тога, ако му је и кажипрст доста дугачак, да се може са средњим претом изједначити. Ко таквих особина нема, тај не може никада бити добар кесарош, као што то и они сами тврде. Ако пак дотични такве особине има, а почетник је, онда се он мора по савету старијих, претходно добро већати. Мора се чувати од тешкога рада, и мора та два прста чешће машићу мазати, да би постали меки и глатки. С тога ваља сваком оном, на кога је сумња пала, да је какву крађу извршио, добро прегледати руке и прсте; јер ће се код сваке такве индивидуе приметити, да има за чудо fine и узане руке са дугачким прстима. У осталом, као што је већ и напред поменуто, ваља код њих позити и на то: да ли имају вешто понашање, оштар поглед и т. д., јер су то особине свију кесароша, сем ако се не учине луди или шашави.

Сваки иследник треба сем наведенога и то да зна, да сви кесароши, па ма какве врсте крађа они вршили, готово свакад имају и своје помоћнике. Наравно да они са овима деле добит, према заслуги. Само веома препредени и стручни кесароши, врше свој занат сами, јер немају вољу, да с киме своју „крваву зараду“ деле.

Добро ће учинити сваки иследник, ако му се да прилика да испита каквог коцкара, или кесароша о начину, како они крађе врше, и какве угурсузулке и марифетлуке при том употребљавају. Том ће се приликом моћи уверити, да све оно, што

један коцкар зна, да то и кесарош у свом послу уме да употребити. Од коцкара ће дознати, да је за његов посао најважнији психолошки моменат, који се састоји у томе: да приликом вршења свога посла упозорије публику на нешто особито и важно као н. пр. да их упозори на какве тице које лете; на какав шешир, који је неком случајно с главе пао; на нечији ванредно израђени штап и т. д., на кад у томе успе, онда може лако вршити, шта је наурио.

Тако исто раде и кесароши.

Кад, дакле, иследник све те марифетлуке коцкара и кесароша зна, онда ће он лакше и правилније у датој прилици моћи ислећењем да руководи.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ЗА РАЗМИШЉАЊЕ.

Јаков Милић из Г..... тужио је месној иследној власти: Илију Грујића, Марка Цолића, Луку Мусића, Јована Докића и Марјана Чолића из Г. за то, што су га на сабору цркве П. злостављали и нанели му више телесних повреда. За доказ своје тужбе, поднео је и лекарско уверење. По тој увери једна од ових повреда долази у ред тежих повреда. Ко је први одпочео да га злоставља, не зна, јер су сви у један мах на њега напали, а не зна ни то, ко му је ову тежу повреду нанео, за то све тужи, и тражи, да се сви, који су на њега руку подигли, по закону казне и плате му на име видарине, трошка и дангубе 300 динара.

По овој тужби предузета је одмах кривична истрага.

Овом истрагом утврдило се постојање дела, а утврдило се и то, да су гореименована лица ову злоставу над тужиоцем извршили. И ако су тужени, сваки за себе дело признали, ипак се није могло утврдити: ко је између њих нанео тежу повреду тужиоцу. За то су сви криви за ово дело. Иследна власт нашла је: да овде постоји дело из другог става §. 182. крив. закона, по коме им се и казна ваља одмерити. С тога је иследна власт донела овако

решење:

Јаков Милић из Г. тужбом својом од 22. јула 189* год. тужио је ово-среској иследној власти: Илију Грујића, Марка Цолића, Луку Мусића, Јована Докића и Марјана Чолића, све из Г. за то, што су га на сабору код цркве П. 20. тек. мес. напали, злостављали и по гласу лекарске увере нанели му више лаких, међ којима има и једна тежа повреда тела. Онтужени признали су потпуно ово дело — §. 225. крив. суд. поступка — али нико од њих није показао: ко му је ону тежу повреду нанео, те према томе, стоје сви скупа одговорни како за лаке тако исто и за ону тежу повреду тела. Дело је казнимо по другоме ставу § 182. крив. закона. — За то, а на основу §§. 51. и 130. б. крив. суд. поступка власт ср. М. „решава: да се противу окрив. Илије, Марка, Луке, Јована и Маринка одпочне кривична истрага, а за то време да буду у — притвору. Ово им одмах на подпис саопштити“...

Да ли је ово и овако решење правилно и на закону основано? Шта њему оскудева? У чему се састоји неправилност — ако је има?

Први правилан одговор штамаћемо у нашем листу. Ми се старамо, да оваким расправама изазовемо интереса и пажње наших полицијских органа, јер се само у раду, правилноме схватању закона и његових прописи, може да одговори потпуно ономе задатку, коме они и служе.

ГРИЖА САВЕСТИ

(КРИМИНАЛАН ДОГАЂАЈ).

(СВРШЕТАК).

Сви зачуђено погледаше у Катарину.

Илија, воденичарски момак наднесе се над лешом старчевим. Поче посматрати сваку црту на његову лицу, па онда узвикну:

— Јест, то је Маринко!

И збиља, то беше Маринко, некадањи први момак у овој воденици. Беше некада пијаница и убојница. Једнога дана напусти рад, жену и децу на отумарну у свет. Ништа се више о њему није знало. Говорило се, да се негде удавио; да га је

неко убио па закопао и т. д. И ето, после пуних петнајест година вратио се у свој завичај. Да, вратио се, ал како?

Иследник записа у протокол што му је било од потребе, па се за тим окрете Катарини:

— Видиш! Овде у овој књижици тачно је изложен ред наслеђа, и шта ко има од новаца да наследи. Покојник је био осигурао и тебе и твоју децу. Ал ето! Бог свети зна, какав је то зликовац што га је опљачкао, те вас тиме опет оставио у беду и невољу.

Катарина се поче колебати. Хтела је казати праву истину, али је срамота од тога задржа. Поче слободније дисати. Зар да призна ову крађу? Не! То никако не сме да учини, јер би на њу онда претом показивали: ова је покрала свога мртвог мужа! Не, и по сто пута не! Томе руглу и потемеху не сме се изложити....

Сахранише старога Маринка, али је сирота Катарина с њиме сахранила и свој мир, мир душе и срца, који се никада неће вратити у њене измучене груди.

Ишла је по дворишту бледа, без циља, без задатка. Више је пута сама себе тешила: па то је и онако била моја својина. Нико други и није имао права на тај новац!...

Ал се опет грозничаво трзаше. За таквим мислима, долазиле су друге, страховитије. — Она је пред собом гледала мртвог мужа, како је прекретио на груди своје сухе руке, а она га хара; отима оно, што је он муком текао за њу, за њену децу.... Није чекала ни да се тело охлади, већ је као хијена пљачкала своју жртву! То је страшно!... И ако је прикривала свој немир усипљеним осмехом, ипак је савест гризла. Она је била њен мучитељ, њен страховити судија...

Чудновата је то била игра судбине, која је под седе њене власи направила — лоповом.

Што је дуже тај новац прикривала; што је више ућ гледала, све јој теже биваше. Помисао, да она тај новац не може да ужива, и да он мора остати прикривен за увек, потресала је до дна њене слабачке груди... Јест, мора остати прикривен, јер га власт није нашла при претресу леша. Па сад, кад би се изненада тај новац појавио, зар не би то био доказ извршене свесне крађе?...

Катарина беше сломљена, убијена...

Више пута кад је лежала у постељи, она би тихим и непрекиданим гласом говорила:

— Он пази на мене, он, мој муж, кога сам ја покрала!...

Једне ноћи беше сама у својој соби. Њен једини син Иван, још се није био вратио са вежбе из оближње вароши. Напољу је ветар хујао... Ситне капљице хладне, јесење кише удараху у прозоре. Лампа је лагано горела. Катарина гледаше укоченим очима на прозор. Њој се учини, као да на прозору види главу свога мужа. Посматра је муњевитим погледом, па јој онда прети... Катарина се стресе...

— Авет!... викну страховитим гласом.

У тај мах врата се отворише!

— Авет?... шта је теби мајко?

Катарина се мало прибра. Пред њом је стајао њен син Иван!...

— Зар не видиш?... Ено, тамо, твој отац...

Иван узверено гледаше по соби...

— Тамо, тамо, на прозору... муцаше Катарина.

— Јадна моја мајка!... уздахну Иван...

— Сине, рече Катарина прибирајући своју снагу... Тамо на огњишту, под пепелом, има пуно новаца... Они су твоји... То ти је наслеђе од оца...

Даље није могла. Глава јој клону на постељу... Издахнула је... Грижа савести и живчана раздраженост учинила је крај овом напаћеном животу.

Да ли је Иван био срећан са оним новцем, што га је под пепелом нашао? Можда. Та бар он није био учесник оне крађе, коју је мајка извршила над хладним лешом свога мужа?...

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Радојка Ивановић, врачара. — Колико тешких грехова леже на души ове несрећне жене? Кад би људски њм могао да завири у ту душу, нашао би у њој толико зверства, да би се сваки морао гнушати. Она је својим врачањем завела у црно многе породице. Њен систем враџбина није проста об-

мана, основана на лепим и ласкавим речима, већ неки меди-каменти убилачке природе. Она је двојачко уништавала своје жртве: физички и материјално. Под силом тих „враџбина“, платили су многи и миром, и спокојством, и својом домаћом срећом... Ми ћемо, колико смо у овај мах сазнали, изнети ове податке о њој. — Радојка је родом из Великог Села у срезу врачарском. Стара је 55 година. Три пута се до сад удавала. Први муж њен био је Никола Секулић предузимач; други Милан Милошевић служитељ и најзад трећи јој муж Цветко Ивановић ковач овдашњи, с којим и данас живи. Неко време Радојка је са Цветком држала „Шарену Механу“, ал су ту радњу доцније напустили. Цветко је био одпочео радити свој ковачки занат, а Радојка се брижљиво одала на своје — враџбине. Она је овај посао дуго упражњавала, прикривена од очију власти. Њене жртве нису хтеле тражити помоћи онде где треба, већ су ћутале и сносиле своје јаде. Ћутале су и зато, што их је она до голе душе опљачкала, па су скривале своју сопствену срамоту. Али је најпосле избило све на површину. Суд, којим се често вода захвата, мора се једном разбити, вели једна по-

словица. Тако је било и са Радојком. Њене се тајне дознадоше; њена гнусна и одвратна радња открила се. Радојка је данас у рукама истражне власти. Полицијска власт имала је грдне муке док је овоме злу доскочила и док је прибрала доказе за њену осуду. Нећемо да износимо детаље, јер су они за сада — тајна истражне власти. Само ћемо за сада ово напоменути. За постајање дела Радојкине кривице, били су од преке потребе — стварни докази. У тој цели отишла су извесна лица у стан њен и тражила њене помоћи. Кад су већ с њоме и у погодбу ступили и кад су довољно осмотрили све, шта се у њеноме стану налази, и чиме она располаже у оваким приликама, писар кварта врачарског изненадно је дошао у њен стан и претрес извршио. Претресом је нађено ово: 1. једна свилена ма-рама, пуна корења и разних трава; 2. један прљав обојак; 3. један ушивен прамен женске косе; 4. један мали завежљај, у коме се налази памук уваљан у маст од човечијих ушљу; 5. један сув рибли реп; 6. четири шила карата; 7. једна кутија риблије масти; 8. два костура од неких животињица; 9. један сух, слепи миш у кутији; 10. једна кутија црне земље и једна опет пуна разних смеса; 11. опет један сухи, слепи миш, уви-јен у пеку крпу; 12. једна фотографија неке мртве, старе жене, и још много: разних трава, флаша с непознатом течношћу, разних амајлија, ситних костура и т. д. Ето, такве су ствари на-ђене у стану ове старе врачаре. Тим сретствима она је варала,

обманљивала и лечила своје „пацијенте“. Како је њена кривица доказана сведоцима, то је она на основу тач. 4. § 365. крив. закона осуђена на 30 дана затвора и спроведена Управи града Београда на издржање ове казне.

Веома је занимљиво оно, што се за тим у апсани догодило. Неки обешенаци, чувши да је „врачара“ затворена, промолли главе кроз решетке па вичу: „бабо, молимо те, „уврачај“ да се апсана отвори а стражари успавају, те да ми умакнемо одавде! Молимо те бабо, слатка наша бабо! Уа! Уа! Уа!...“ Сем овога на овоме месту напоменућемо, да је њен грех велики, и да ће га она ма кад тад пред Богом испаштати. Зна се још и то, да су три лица услед њених „враџбина“ полудела, разуме се, пијући напитке које им је она спремила. Зна се још и то, да су три девојке из једне угледне породице престоничке, покушале из куће све сребро и однели Радојки да им она „уврача“, како би се што пре — удале. Ради боље карактеристике ове жене, која у једној руци држи — карте, а у другој — убилачка средства, изнећемо још и ово. Кад јој дође какав лаковеран „пацијент“ она се прво са њиме погађа. Тражи увек пола погођене цене унапред. Пошто се то сврши, она онда тражи: прамен косе његове; мало пљувачке; белегу од хаљине (ако је мушко онда и мало пепела из цигаре) и т. д. Све то, вели, мора кувати у нарочитом суду (лопцу) који, по њеном рачуну вреди само — 12 динара.

Ово је, дакле, слика ове старе врачаре. Ми је доносимо за то, да спасемо лаковеран свет бар за у будуће, те да не пада у њене канџе. Лако је могуће, да ће она и после овога затвора наставити свој — занат. Кома је мила и драга породица, спокојство, мир и срећа, тај нека далеко обилази око куће ове Радојке, а бома и око кућа њених сестара по — занату.

• Што је Радојка тако вешто ухваћена, припада заслуга управнику града Београда г. Ристи Бадемљићу. Он је први дознао за њу и њене враџбине, па је скројио план како да се ухвати. Сам је руководио истрагом, која је показала успех.

Владимир Чолић — Мирић. — За Владимира се с правом може казати: да је најневаљалији дечко свога доба. Тек му је 20 година а већ је два пута био судски осуђиван због крађа. И сада, кад ове ретке о њему пишемо, налази се под истрагом код начелника среза орашког, опет због крађе.

Од своје 15. год. већином се налазио по затворима. Највише је био у главној полицији, у којој је, може се рећи, — и одрастао. Нема ваљда ни једног старијег жандарма у Београду, који не познаје овог неваљалца и који га није, барем једном у затвор терао. Кривичне књиге управе града Београда цуне су само његовог имена.

Год. 1895. беше се у Београду образовала читава једна дружина крадљиваца. У њој су били: Чолић, Топџија, Секошанин „Јагодинче“, „Бурда“ који су чуда по Београду чинили.

Коста Николић, Марко Вулетић, Левензон, Николајевић, Софроније Јовановић, трг. оvd. најбоље су запамтили ову лоповску дружину, која им чак и магацине није поштедела. Ко зна, каква би још чуда ова дружина починила, да јој власт није ушла у траг и једног по једног похватала. По што готово сви бежу малољетни, то су кажњени са по неколико месеци затвора Једино Чолић извукао је шест месеца.

Тек што је издржао казну, а Чолић ступи у једну другу дружину, која је своје операције пренела у Ваљево. Шеф ове дружине био је „Цавра“ чувени коцкар.

После више извршених крађа, ова дружина буде ухваћена а њен коловођа Цавро осуђен на 5 година робије. Чолић је овога пута лако прошао, само са 1. год. затвора. Августа мес. тек год. био је пуштен са осуде, а децембра исте године поново је пао под истрагу због крађе. У размаку од августа до

децембра био је девет пута у затвору само у београдској полицији: четири пута због крађе а пет пута због скитње.

Крађу, због које је сад у затвору, извршио је у друштву са Миланом Петровићем, познатим коцкаром.

Чолић је родом из Београда, син је честитих родитеља. Прилично је и школовац, али је — непоправим.

Слику му доносимо, те да скренемо пажњу публике да га се чува, јер је кадар у свако доба да упадне у туђу имовину и да дигне што стигне.

Алекса Јовановић надничар. Родом је из Сарајева, но у Србији живи од пре 20 год. Њему је 38 год., жењен је и има

троје деце; високог је раста, плав у опште. До сада је два пута судски осуђиван. Први пут 1890. год. на две године робије због крађе ствари Стојану Николићу, шпедитеру, код кога је раније служио. Други пут, ове, 1898. г., пресудом првостепеног суда за град Београд од 2. јануара, од № 43. на 12 година робије у тешком окову, због крађе вина Браћи Крмпачићима трг. оvd. — 27. јануара тек год. спроведен је у управу беогр. казн. завода на издржање осуде. Још док је под судом био, он је на разне начине смишљао како ће да умакне из затвора. То је поверио једноме притворенику, од кога је и савета тражио. Нека ова слика буде помоћно средство властима и њеним органима, ако их једнога дана казнени завод извести о бегству његовом.

Милош Кораћ Кораћевић, звани „Домаћин“. Ово је најстарији осуђеник у тврђави београдској. Због тога, што је ста-

роседео, прозвали га „другови“ — „Домаћином“. Он их, дакле, редом дочекује и испраћа. — Мени је овде врло лепо — прича сам Милош — Кад сам у слободи ја крадем што стигнем. То ми је најмилији посао. Док траје покрађа ја живим по својој вољи. Чим нестане ја опет крадем. Трудим се да се сачувам, но ако ме ухвате, знам да ми је место овде. И овде ми је хвала Богу добро.

Милош је опасан лопов и ово му је пети пут што долази на робију. Последњи пут осуђен је је за то: 1) што је

ноћу, између 3. и 4. јануара 1890. год. обрио зграду Вукосаве, удове пок. Милорада Јаковљевића из Дивостина и покрао јој ствари; 2) што је ноћу, у очи васкрса 1889. год. у друштву са Милосавом Обрадовићем и Николом Лазићем из Жуна, општине Гунцатске, обрио зграду Стевана Несторовића из Кнића и с њима заједно извршио опасну крађу; 3) што је са истим друштвом, ноћу, у очи цветног петка, 1890. год. обрио зграду Милоша Сретеновића земљ. из М. Пчелице и из исте покради разне ствари; 4) што је са горњим лицима, ноћу, између 25. и 26. новембра 1889. год. обрио зграду Милутина Чекановића

Гунцата, и из исте украли разне ствари у вредности 141-80 динара, и 5) што је ноћу, на материце, 1889. год. опет са истим друштвом, напао и похарао на разбојнички начин Луку Миловановића тежака у његовој кући. За сва ова дела осуђен је на 20 година робије у тешкоме окову, а по издржаној или опрштеној казни да буде пет година под полицијским надзором. Судео му поротни суд крагујевачког првостеп. суда 6. септембра 1890. год. И у казату хоће по мало да крадуца. Тако, за крађу једног „рендета“ кажњен је од стране управника казненога завода: на пет дана ћелијскога затвора, за које време да му се на име хране издаје само хлеб. — Као што се види, он баш жели да у осуђеничком гробљу одмори своје старе кости. — Милош је скоро 8 година у казату. До сада му је и казна са неколико година умањена. Стар је око 60 година али здрав што не веле као дрен. Ако још коју годину поживи и још добије помиловање, удариће опет у крађе као што то и сам признаје. Ко хоће да се чува допова, нека и ову слику запамти.

ВЕЛЕШКЕ О ЗЛОЧИНИМА.

Пре кратког времена догодило се у Циципатију у Америци једно гнусно злочинство, које изазва опште узбуђење. Два млада зубна техничара беху одсекли главу једној девојци. Као повод овоме грозном убијству може се узети само чежња за крвљу и убијством, пошто иначе не беше никаква разлога за ово ужасно дело.

Кад год се какво свирепо злочинство деси, чују се речи: да се тако што страшно пре тога никад није догодило. На жалост, није тако. Историја злочина познаје тако страховитих и разноврсних злочина, много гнусније и ужасније природе.

И Џак Трбосек (Jack the Ripper), онај опасни злочинац, који је пре неколико година у Лондону тако велики број злочинстава извршио, и ако је још и до сад остао непознат — сачувао је глас светских злочинаца. На најчудноватији начин из особитих разлога, убијали су крволочни људи своје ближње. Тако нпр. године 1816. беше ухваћен у Калкути неки човек, чије се име, срећом, није могло сачувати потомству, који је једно злочинство понављао више година. Зликовац, будући извретан ронац, који могаше остати подуже под водом, бираше за позорницу својих злочина она места у реци Гангу, где се Индијанкиње купаху. Из далека, како га оне што се купају не би приметиле, зарони он у воду и пливајући испод ње дође до оног места, где се лепотице купаху и увесељаваху, зграби једну од истих за ноге, одвуче је у дубину и докле је држи, док се не удави. Тада јој узме накит, јер Индијанке при купању не скидају своје скупоцене клајмодије. У опште се мислило, да несретнице хваташе крокодил, те их гуташе.

На послетку, пошто су небројене женске постале жртве овог нечовека, једна девојка имађаше довољно снаге, да се отргне из злочиначких руку и да се поново укаже на површину воде, позивајући у помоћ и вичући, да јој прети опасност не од животиње, већ од људског створа. Нечовек буде ухваћен и признаде, да он таква злочинства врши скоро седам година. Ни он сам не могаше ухватити рачуна, колики је био број несрећница, које је он подавио и опљачкао. Име овог гнусног човека не могаше се дознати; он је говорио да је пореклом из Енглеске, али се остали његови искази о својој личности ни мало не слагаху, и он буде обешен пре, него што је испало за руком, да се његова личност утврди.

Не мање страшна од овог злочинца беше она „чета угушивача“, која пустошаше у Енглеској око тридесетих година овог столећа. Општи страх и трепет беше се тада распростра по целом јужном делу Шотландске. Тврдило се, да постоји нека многобројна дружина, која се с тим занима, да дави људе и одмах њине лешине продаје лекарима, који их употребљују за научне цели. Овај се глас, на жалост, одмах и делима потврдио. Од једном нестајаше млогих лица, а није се знало, шта је с њима било. На послетку се уђе у траг овим чудовиштима, што ова убијства вршаху. Неки Бурке, па онда други опет злочинац по имену Гаре и његова жена, која је била такође у њиховом опаком друштву, буду затворени. Буркеа погубе у Единбургу 28. јануара 1835. године. Бурке је био обућар у Единбургу, пре је био војник, а после, да би могао живети, отишао у тако назване „људе за ускрсавање“, Resurrection-

men, оне људе, који ископаваху лешине и продаваху их за анатомску употребу. Пошто се, услед неких предрасуда, које у Енглеској против секција владаху, у опште тешко добијале лешине потребне за анатомска истраживања, то се образова крађа лешина као нарочити занат, тако, да је, шта више, и сама влада била приморана, да изда нарочити закон против „људи за васкрсавање мртваца“. Пошто је Бурке само неко време вршио овај опаки занат, упозна се, случајно, са Гаре-ом и његовом женом у једној крчми у Вест-Порту, предграђу Единбуршком. Они му понудише код себе стан, поверише му се и посветише га у своју вештину дављења људи, да би њина телеса могли продавати.

Госпођа Гаре, која, на жалост, беше врло лепа и млада, довођаше често младе људе у кућу, које одмах помоћу оба своја помагача угушиваше у кревету. После и људи излажаху снабдевени са ларвама од смоле, нападаху лица, која налажаху на скровитим местима, покриваху им лица са својим ларвама, запушиваху им уста и нос са смолом, и тако их на овај начин, угушиваху, да се на њима не би могао наћи никакав траг од насилне смрти.

Виђем Бурке говораше доцније, да од оног вечера, кад је извршио прво убијство ове врете над једном селанком, недалеко од Вест-Порта, никако није имао мира; мишљаше, да сваки дан чује њено делекање. За време његовога бављења у Гареовом стану, по његовом признању, угушено је шеснајест лица. Први удављеник беше неки млад пензионер, кога је Гаре са собом довео. Распростре се вест, да је напрасно умро и испунио сандук, који је са великом свечаношћу погребен. Остале жртве беху највише старци. Све лешине продавате су једном истом лекару, неком Др. Кноксу, ради анатомског испитивања. Цена једном лешу била је 8—10 фуната стерлинга. Услед тадањег доста не савшеног законодавства, Гаре и његова жена, који су били много кривљи од Буркеа, нису се могли на смрт осудити, пошто су били као краљеви сведоци против Буркеа, а осим тога против њих није било ни једног очевидца. Некога бурковати (to burke) зове се од тада у Енглеској: некога тајно убити.

Ова страховита „чета угушивача“ имаде и корисног дејства. Кад су ови ужасни догађаји изашли на видело, енглески парламенат изда један акт, којим се дозвољава, да се тела оних, који су умрли по сиротињским кућама и тамницама, предају анатомској сали, ако их сродници и пријатељи не узму. Тиме се трајно поквари рачун „људима за ускрсавање“.

(СВРШЕНЕ СЕ).

ЛОПОВСКЕ ДОСЕТКЕ.

Одважна варалица. — Ево, шта нам прича наш пријатељ А. П. марвени лекар. — Као што знате, ја сам био премештен из А. у Г. Очекивао сам свога заменика да му предам дужност, па да се кренем на своје пово одређење. Чекам тако, неколико дана, заменика нема, а ништа на пакост о томе не јављају ни из министарства... Кад, ал једног дана, дође келнер из кафане код „Круне“ у мој стан. Баш сам био сео да ручам. — Шта је момче? упитах келнера. — Зове вас марвени лекар, који је дошао на ваше место. Жели с вама одмах нешто да разговара. — Дођи љу, рекох келнеру, па се дигох од стола. — Ручајте ви, казах жени, одмах љу се вратити. Да видим, да није каква прешна ствар од министра... Одох у кафану. Тамо затекох за једним столом неког младог човека. Никад га у животу нисам видео. Познајем многе своје колеге, ал се овога никако не могах да опоменем. Мора да је скоро свршио школе, мишљаш... Престависмо се један другом по обичају и он ми каза име... Седох за његов сто. Почесмо разговор. Он ми рече: да је постављен на моје место. Молио ме је, да му покажем канцеларију и акта... Упитах га, кад је свршио школу, и он ми доста јасно рече: да је свршио пре две године но да се до сада није хтео примати службе... О бечким професорима, које ја добро познајем, говорно ми је с таквом прецизношћу, да нисам могао ни у шта посумњати. Кад сам га упитао: има ли при себи акт постављења, одговорио ми је, да нема, но да сваки час очекује о томе телеграм из министарства унутраш. дела, јер су му, вели, тако казали. Чуди се што до сада још није дошао... По ручку одвео сам га у своју канцеларију и показао му акта и осталу администрацију... За тим сам га на

мојим колима провео до оближњих места нашег среза. Једном речи, чинио сам му праве, другарске услуге... Сутра дан позвао сам га и на ручак. Причао ми је о Бечу, о професорима, о њиховим предавањима, али телеграма из Београда још нема. Видим, баш се због тога забринуо. Нема ни акта постављења... Тешим га, ко човек. После ручка, рече ми, да мора сам отпутовати ноћним возом у Београд. Хоће, вели, да види, шта они тамо у министарству толико гњаве. Но како се истрошио, замолио ме је, да му позајмим до повратка четири банке. Тамо ће аконтирати, па ће ми одмах дати. Шта ћу, и сам сам у нужди, али, другарски обзир налагали су ми, да му помогнем. Видим, млад, спреман човек, па му дадох 4 банке. Он оде. Од тада га нисам ни видео. Очекивао сам га да се врати, ал њега нема... После три-четири дана, дође мој заменик, ал то није био онај младић, коме сам дао 4 банке, већ други, *прави* мој заменик. Он је собом донео и оригинални акт министров о своје постављењу. Тада сам тек видео, да оно беше нека одвајца варалица. Такве куражи нисам никад видео. Чудим се само, како је знао у прсте све наше бечке професоре; па анатомију, па патологију и т. д. Препреден дупек, па то вам је... Све ми се чини, да су га ту скоро ухватили у Пироту. Баш би севап стекли, кад би га сликали и у листу донели. Такве екземпларе треба сликати, да их се свет чува. Ето, како сам ја нагнраисао, могао је и други, на још и горе... Овако, кад ми видим слику међ њим зликовцима, неће ме бдти шале преварити... За оне четири банке кукам и данас, као оно што је некада кукао пок. Доситеј за своја два изгубљена „петака“...

По опису г. А. свакако ће бити, да је ову превару над њим извршио чувени варалица Никола Милојевић, који се сада налази у притвору код првостепеног суда у Пироту. Ми смо тамо послали нашег фотографа и овај га је пре неки дан сликао. У једном од идућих бројева донећемо му слику са биографијом. Невероватно, шта је овај невалалац чуда починио.

ЈОКСИМ Љ. ПАНИЋ.

У недељу 24. августа пр. год., председник суда општ. Њовдинске (у срезу млавском), позвао је оне сељаке који порез дугују, ради наплате:

Било је по подне. — Сунце припекло, не можеш одолети, а да не потражиш хладовину, да се од жеге склониш.

Механа пуна сељака. Између осталих Јоксим Љ. Панић и Тодор Ковановић. Од силне вреве, једва чујеш и до себе седећег шта ти говори. Ну све се то утиша и погледи готово свију сељана окретоше се столу, за којим је седео Јоксим.

— Срам те било! — чу се глас Тодоров — Ти мене . . . . .

— Него си ти мене — одврати му Јоксим.

— Ама шта је то? За што се свађају? — питаху љубонитљивци.

Тодор потеже штаном, који му беше у руци и удари Јоксима преко леђа.

Јоксим на то скочи и извади нож, па пође Тодору — Чекај да видимо кога бијеш . . . . .

Тодор змицаше натрашке и махаше штаном према себи не дајући Јоксиму да му се приближи. Јоксим пак, постепено му се примичаше. Кад дођоше до бунара, који постоји преко пута од механе. Тодор се заплете о камен и покрте. У томе мораде скренути пажњу да не падне, а тај моменат улучи Јоксим на своју корист и прискочи хитро те Тодору забодје нож у леву страну грудног коша.

Само неколико тренутака и Тодор изнемогао обливен крвљу паде. Јоксима је одмах нестало . . .

Тај догађај из непосредне близине посматрали су многи сељани и ни један није пришао, да их развади и свађу утиша, а нарочито кад су и нож у Јоксимовој руци оназили!!

Тодор је одмах издањуо.

Јоксим Љ. Панић.

Извештен о овоме председник општине, издао је наређење да се Тодор у своју кућу пренесе, где је сутра дан секциран и по том сахрањен.

Јоксим, ухваћен од стране власти, признао је дело, браћећи се да га је први Тодор напао, па да је тек онда он њега убио.

Иследна полиц. власт спровела је Јоксима првостеп. суду пожаревачком и суд му одреди претрес за 25 октобар пр. год.

По свршеном ислеђењу, суд је нашао: да има дела, које је кажњиво по § 156. 2. ставу кривич. зак. и да је учинилац истог опт. Јоксим. Али, с обзиром на то, што су сведоци утврдили, да је пок. Тодор први напао Јоксима, дакле, изазвао га, и на олакшицу: признање и добро владање, изрекао је пресуду: да се казни са десет год. робије у тешком окову.

Апелаци. суд преиначио је пресуду првостеп. суда, и казнио га *са пет година затвора*.

Ову је пресуду и Касациони суд оснажио, и Јоксим је спроведен на издржање казне 1. децембра пр. год.

Убијени Тодор оставио је за собом: стару матер, жену и двоје деце: Војина од 5 и Михаила од 1 год. дана.

Слика приказује убицу. Нема му више од 28—29 година. Нежењен је. И раније је одговарао за тешку телесну повреду, ну није осуђен.

За сваки случај нека га читаоци упознаду.

Дакле, за ситницу, један грађанин плати главом и бацно целу породицу у несрећу, а други постао убица и роб. Па докле ће тако?!

КАРТАРА.

Ми смо већ једном писали о врачарама. Тамо смо доста јасно изнели све оне подвале, којима се служе извесне женске, те њима обмањују лаковеран свет. Сад ћемо испричати једну епизоду о картари, која је рођена сестра врачари по — занату. Оне се разликују по занимању, ал' им је циљ једна и иста. Обмана и лична корист, то је главна мета којој обе теже. Да испричамо дакле нашим читаоцима ову веома занимљиву епизоду.

У једној варошици у унутрашњости Србије, била је на гласу баба Јока са своје вештине у разметању карата... Њој је долазио лаковеран свет оба пола, да из њених уста чује своју судбину. И њој је лепо ишло. Имала је своју красну кућу; диван врт у коме се подизаше чаробни „османлук“. Све је то она стекла разметањем својих карата.

У тој варошици живела је госпођица Савка. Она је остала и без оца и без мајке, са великим имањем, и са две хиљаде дуката, који се у маси налажаху. Она је, дакле, била универсална наследница свега имања и готовине, што је све укупно преставаљало вредност преко 6.000 дуката. Г-ђица Савка беше у најлепшим годинама. Једва ако је тек зашла у двадесету. Лепа, висока, са живим очима, које те чисто пресецају, и са црном косом, која мирише као и дах њене млађане душе... Беше добра, блага и питома. Све, што би јој се могло замерити, било је то, да је у моћ карата веровала... Као свака млада девојка, хтела је да зна правог свог сућеника. За то је врло често одлазила до баба Јоке, да јој баца карте, и да јој из њих прочита њену судбину. Баба Јока умела је вешто да обмањује своју богату муштерију. Није хтела одмах да покаже сву своју мудрост, него је полако и постепено уводила ову младу девојку у своје лукаве замке. И Савка јој је веровала.

Баш у то доба, живео је у тој варошици Никола С... млад, ал веома распусан човек. Био је као неки трговачки помоћник, али га је ретко ко код тезге видео... Кад је имао коју цркавицу, пратио се с циганима и држао као неке „серенаде“ пред кућама својих познаница. Био је на очи леп као уписан. И г-ђицу Савку радо је гледао, но она, као да беше хладна према његовој чежњи... Ал' он не хте понуштати. Изгледаше, да се решио на све, само да придобије за се срце лепе „масацијке“... Имао је и право. За ту се прилику отимаху најбољи младићи из првих газдинских кућа, па онда, чиновници, професори па боме и неки виши чиновници и лекари из Београда. Није ни шала, ту су 6.000 дуката... С њоме се Никола никада није састао, те да би могао пред њом да излије сву топлину свога срца... Ал' он је налазио утехе код младе служавке г-ђице Савке. Јованка, весела и кокетна, врло је радо

гледала младога Николу, и готово, као да јој ласкаше што је она постала његова пријатељица.

Преко ње дознао је Никола за ону слабу страну њене госпођице: веровање у карте. Као практичан човек, он је дуго размишљао, како би и на који начин могао експлоатисати ону слабу страну г-ђице Савке, у своју личну корист. И домислио се. План је био добар и он је веровао у своју срећну звезду да ће се моћи и остварити.

— Кад иде твоја госпођица код картаре?

— Сваког младог петка...

— То ће онда и сутра ићи?

— Хоће. Она верује баба Јоки и све онако ради, како јој оно каже.

— Добро. Ако постигнем што желим, даћу ти 500 дуката. Тиме ћу ти осигурати будућност. Мислим, да ми твоју потпору нећеш одрећи?

— Нећу. Рачунајте увек на мене...

Никола радостан, упути се право баба Јоки. Нађе је саму код куће. Он је њу добро познавао а и она њега. Одпоче разговор.

— Баба Јоко, хоћеш ли да будеш срећна?

Бабине очи синусе неким необичним сјајем. Видело се, да је то и био њен једини циљ.

— Зар још и питаш?

— Добро. Даћу ти 500 дуката, све здравих и тако сјајних, као да су данас ливени...

Бака зину од чуда. За тим једва промуца:

— Говори, шта захтеваш од мене?

— Код тебе долази сваког младог петка г-ђица Савка.

— Долази... (свршите се).

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА.

Интересантна превара. — Велики свет, па се велике и знамените крађе догађају. Ево примера за то.

Пре извеснога времена, догодила се у Лондону ова занимљива превара. Једна чувена јувелирска радња, постала је пљеном једне не чувене и веома дрске преваре. Једнога дана, уђе у ту радњу неки млад човек, у врло фином и елегантном оделу. Чим је ушао, затражи од шефа радње један накит.

— Женим се, рече јувелиру. Жена ми доноси велики минар, па хоћу да купим неки накит који ће да импонује њеноме богатству а боме и — сујети.

Јувелир му изнесе многе адиђаре.

Младић их пажљиво посматраше.

— Ево, овај ми се особито допада. Шта кошта?

— 10.000 фунти стерлинга.

— Лена, скупоцена ствар. Баш ми се допада. Ал, ето, видите, ја у овај мах немам при себи више од 5.000 фунти стерлинга, рече младић. Него, ја бих вас молио, да ваш момак понесе овај накит до мога стана. Тамо ћу му ресто исплатити 5.000 фунти стерлинга. Ових 5.000 узмите као капару.

— На жалост, то вам не могу учинити, одговори јувелир, јер немам ни једног од млађих, који би могао ово извршити.

— Хм, малер, промумла младић кроз зубе. За тим се нехотице окрете прозору. У тај мах пролазио је улицом један гардијски капетан.

— Г. Бароне, викну младић ударајући претом о прозор. Г. Барон уђе у радњу.

— Но, шта је драги пријатељу?

— Молим вас, лепо г. бароне, за једну малу услугу. Изабрао сам за моју невесту овај накит. Полажем сада 5.000 фунти стерлинга. Више при себи немам, а кошта 10.000. Будите тако добри, па останте овде, док ја од куће не донесем ресто новаца. Желим, да и својој невести покажем овај диван накит. Хоћете ли?

— С драге воље. Него, пожурите се. За четврт сата морам да сам на дворској стражи.

— Одмах ћу бити овде, рече младић: узнемајући се узнемајуће. Јувелир беше задовољан, јер му је за таоца остала тако одлична особа, као што је — г. барон.

Прође четврт, па боме и пола сахата, а младић се са новцима не враћа. Јувелир нестрпљиво ходаше по радњи, а г. барон дуваше на нос мрморети: мора да му се нешто догодило.

Већ је стрпљење превршило меру. Г. барон викне љутито: сто громова, ја морам на дворску стражу. Збогом.

— Не, ви нећете ићи, док се ваш пријатељ не врати, рече јувелир.

— Јесте ви луди? Дужност... стража...

— Не тиче ми се. Ви морате овде остати...

Одпоче свађа. Г. Барон хтеде ићи, али га упорно јувелир задржаваше. На вику њихову уђе жандарм са линије у тој улици. Јувелир му исприча ствар.

Жандарм затражи банке од јувелира.

— Охо, па ово су лажне банке, рече жандарм, преврћући пажљиво комад по комад.

— Ви сте преварени. И овај је овде умешан, рече, па се окрете гардијском капетану. У име закона, пођите са мном. Умољавам јувелира да он кроз по сата дође у полицију где ће се ова ствар расправити. Жандарм „спроведе“ капетана у полицију са „лажним“ банкама.

Кад је јувелир доцније отишао у полицију и питао дежурнога члана шта је са лажним официром и преваром, у полицији о свему томе није се ништа знало.....

Дакле, и онај младић, и капетан, и жандарм, сви су били варалице у једној компанији, и на тако вешт начин опљачкали јувелира.

ПОТЕРА.

Данило Јовановић, родом из села Освишта окр. крагујевачког, који је у Крагујевцу служио као помоћник мењачки и код начелства округа крагујевачког одговарао због утаје, — побегао је из Крагујевца. Данило има 19 год.; омален; црномањаст; у оделу немачком. Начелство округа крагујевачког депешом својом од 15. тек. месеца № 2006 моли све полицијске власти да Данила у своме реону потраже и њему стражарно спроведу. Данило се може спровести и Управи града Београда с позивом на акт № 3963.

Драгутин Ђокић из Михаиловца, окр. моравског 14. о. м. у 7 сата из јутра, ранио је из револвера Милеву Ђерку пок. Станоја Станојевића из Водровца ср. брзо-паланачког па побегао. Драгутин има 24 године, стаса високог; црномањаст; бркова малих. На себи има капут и панталоне од црног сукна. Наређује се тражење. Пронађеног спровести стражарно начелнику ср. брзо-паланачког с позивом на № 1741.

Фозати Гиузене пл. Ровато, родом из Италије, који је у последње време био ткач у једној уметничкој фабрици свиле у Глатбуруку, 8—20 тек. мес., извршио је убиство над Херманом Хутером надзорником исте фабрике па побегао. Циришка полиција моли, да се побегли убица пронађе, затвори и о томе извести. Фозати има 25 година, мали, дежмекаст. Има црну косу и брчиће, дугуљасто бледо лице. Говори талијански и прилично немачки. Кад је побегао имао је на себи: панталоне са црним и белим штрафтама, прелук од угасите материје. Блузу нову од угасито плаве чохе са браун жицама проткану, црни мекан шешир од филца, са широким ободом. Од новаца имао је 300 динара.

Радивоје З. Живковић, из Поповића, среза лепеничког округа крагујевачког, редов шумадијске болничке чете, побегао је из своје команде. Он је раста средњег, дежмекаст, у лицу црномањаст, очију плавих, образа округлих, бркова и браде мале — штуцоване црне, по занимању био је у грађанству шлосер. Радивоја треба нарочито потражити код шлосера и ковача. Пронађеног спровести команди или Управи града Београда с позивом на № 3806.

ТРАЖИ СЕ.

Милић Жарковић, из Бачеваца, среза ваљевског, доста-вио је Управи града Београда, да му је братучед Будимир Жарковић отишао 10. ов. м. незнано где, па се још кући није вратио. По сазнању, вели, да је дошао у Београд. Он је стар 14 година, косе смеђе, очију црних, образа округлих, нос прав. На глави има шајкачу, на себи копоран, пеленгаће беле ужичке, на ногама опанке. Нађеног упутити Управи с позивом на № 3983.